

Etimológiai megjegyzések

1. Magyar *hón* 'Achsel, Achselhöhle'

Rokon nyelvi megfelelői: v o g. (WV 69) TJ *kalnā*, Szo. *χανάλ* 'Armhöhle' | o s z t j. (KT 311) V *kunən pət3* 'Achselhöhle, Achselgrube usw.' (*pət3* 'Grund') | z ü r j. Sz. *kun-les* stb. 'Achselwickel im Hemd', PO *kun-ul* 'Achselhöhle' | v o t j. Sz. *kun-ul* 'Achselgrube, Achselhöhle' | ? finn *kainalo* 'Armhöhle'; ? észt *kaenal* (gen. *kaenta*) 'Arm (als Umschließendes)'; lí v (KETT.) *kāinal*, *kānal* 'Achselhöhle, Armhöhle, Arm; was man in den Armen fassen kann' | ? l a p p (Wfs. 538) *καίηλε* 'Achselhöhle', K. (129) T. *kaiñnel*, Kld. *kajñel-vuolanč* id. | | ? s z a m. j u r. (426) U. *sāl* 'Armhöhle'; j e n. Ch. *sēdi*, B. *sēri*; t w g. *kalin* id.; k a m. *kālən* 'Armhöhle'.

Idevonható a következő szó is: s z e l k. (DONN., kézír.) ATa *qālən*, Ty. *qali* 'kainalo; Armhöhle'.

A szamojéd szók csak akkor tartoznak a m. *hón*-hoz és rokonságához, ha összetett szók: **kana* + **ala* 'hón + alj', s l (jen. *š*, *r*) elemük az uráli **ala* maradványa, s a **kana* -n-je (másodlagos palatalizációval) **-ń-* > **-j-* > $\emptyset$ fokon át eltűnt. A hangfejlődés *ń*, ill. **j* (> *i*) fokát őrzik az idekapcsolt szelkup szók. Az ATa -*ń* és a Ty. *i* (< *a* + **j*) metatézissel került a szó végére.

2. Magyar *kéj* 'Wonne'

A m. *kéj* 1. 'Wonne, sinnlicher Genuß, Wollust', 2. 'Wohlgefallen, Lust', 3. R. 'Wille, Neigung' [1372 u./1448 k.: Mykoron anyatol *keteleneytetnek* (JókK. 159); 1416 u./1450 k.: *okeien* engèggèn lakozni èn vèlèm (BécsK. 36); *kènkèn* [= kéjünkön] (uo. 25); 1508: *kitelen* (DöbrK. 282); 1531: *kehen* (ÉrsK. 485); 1601: „*Kéj*: Libentia” (MA.)] *kény* 'Willkür' (*önként* 'freiwillig, von selbst, spontan' stb.) szót egyeztetetőknek gondolom a következő rokon nyelvi szók: k a l: v o g. (KANN.—LIM.: MSFOu. 101 : 469) Szo. *käisöb* 'Zauberlied' (*söb* 'Wort'), *käi* ua.; (KANN.—LIM.: MSFOu. 114 : 479) Szo. *käij-* 'singen (vom Zauberer, während er wahrsagt oder eine Sache mit der Axt erforscht', *käisöb* 'Lied, das der Zauberer beim Wahrsagen singt' | o s z t j. (KT. 384) Kaz. *kei* 'Zauberlied', DN *käiva*, V *köitā*, Vj. *köitā* 'balzen (Auerhahn, Birkhahn)', Trj. *köitāy3* 'id. (Birkhahn, nicht Auerhahn)', Ni. *keitā* 'girren, locken (Birkhahn bei der Balz); ein Zauberlied singen', Kaz. *keiti* 1. 'girren, locken, balzen (Birkhahn)', 2. 'lösen, weissagen, mit Gesang zaubern (mit od. ohne Trommel)', O. *köidā* = Kaz. 2; (PD. 802) J *köijəp* 'Zaubertrommel' | z ü r j. (WUo.) Lu. *kojnə*, Ud. *kojnəs* 'balzen', Sz. I. *koit* 'Balzplatz (Sz.)', Balz (I.)', V. Sz.Lu. *koitni* 'balzen (Waldhühner)', (Uot., közli E. ITK.: FUF. XXXI, 274) FSz. *koitni* 'balzen' | ? l a p p N *gikkāt -g-* 1. 'mate, pair (of birds)', 2. 'have a flirtation with, show undue affection for someone'; (745) Wfs. *gikytet* 'brünstig

sein', (GRUNDSTRÖM, LLpWb.) L. *kihkat* 'sich sammeln und sich paaren, balzen (vom Federwild)'; K. (110) T. *kikkä* 'zaubern' (TOIVONEN: ÖESToim. XXX/II: 736 vg., o., z., lp.; FUV.; LITKIN, VokPerm. 45 o., z.).

A m.-ban a szóvégi *-j* eltűnése, illetőleg intervokalikus helyzetben *h*, *v*-vel való helyettesítése szabályszerű. A m. *kéj* fosztóképzős (R. *kételen*) származékát *-n*-es és *-ny*-es változatok (*kéntelen*, *kénytelen*) szorították ki. A m. *j* > *ny* változásra vö. *hajít* ~ N. *hanyít*; *kigyó* ~ N. *kijó*, *kinyó*. A R.-ben a XIX. század elejéig a *kéj* és a *kény* jelentése a mai jelentésük fordítottja volt (SzófSz.).

A lapp szó csak akkor tartozik ide, ha benne a **-j*- kiesett, s *-kk-* ~ *-g-* eleme képző (vö. erre: finn *täi* 'Laus' ~ lapp *dik'ke* ua.

Eredetileg 'párázás, élvezet; Balz, Wonne, Genuß', ill. 'dürög, élvez; balzen, genießen' jelentésű igenévszó lehetett. Ebből fejlődhetett 'varázslás, varázsének; Zauberei, Zauberlied', ill. 'varázsolva énekel; zaubernd singen, Zauberlied singen' jelentése. — A finnugor alapalak **keje* lehetett.

3. Magyar *lankad* 'ermatten, welken'

Szavunk esetleges etimológiai megfelelője a következő szócsalád: z ü r j. (WUo.) *lam*: Sz. Lu. *lam munnj* 'entkräftet niedersinken, wenn man einen heftigen Hieb od. Schlag bekommt' (*munni* 'gehen'), Ud. *lamnis* '(einen) niederdrücken, einklemmen', Sz. Lu. *lamalni*, V. *lamavni*, P. *lama-vni*, I. *lamõnj* 'angedrückt, niedergedrückt werden (Sz. V. I.); von einem Hiebe entkräftet werden, so daß man nicht gehen kann (Lu. P.)', (GEN.) KP. *lam-* 'quetschen' | f i n n *lama* 'Schwäche des Viehes vom Hunger', *lamata (lamaan)* 'durch Hunger schwächen, entkräften, niedersinken machen, niederwerfen'; é s z t *lame*, *lamme* 'schwach, nicht intensiv', *lamama* 'niederliegen, auf dem Bauche liegen, sich platt niederlegen, sich hinstrecken' | l a p p N *labme-ãm-* 'weakness of birds in the moulting season', *labmot-am-1*. 'become incapable of flying (of a bird in the moulting season)', 2. 'lose one's vigour, become tired out (by work), so that one cannot do anything' (SETÄLÄ: FUF. XII, 14 fi., lp.; tévesen sz., JSFOu. XXX/5 : 62 + z.; WICHMANN: FUF XV, 15 z., fi., UOTILA, SyrjChr. 113 + lp.; SKES.).

Hangfestő jellegűek, s így egymástól független keletkezésű szavak is lehetnek.

Az etimológia csak akkor helyes, ha a *lankad* *n*-je korábbi *-m*-ből fejlődött, s így a *k* nem a *tő*höz tartozik, hanem a *-kad* képzőbokr eleme (vö. *pirkad*, *roskad*). A feltehető fgr. **l-* ~ *m. l-* megfelelésre nincs biztos példánk.

A finn szó jelentésére germán (vö. svéd *lam* 'lahm' stb.) szó is hathatott (SKES.).

A finn szó *lamakka* 'hiukan viettävä, kalteva; geneigt, abschüssig' származéka átkerült a zürjénbe: (SzfSziKomi) AV. *ламõг: ламõгõ лчччины* 'опуститься, облениться' (LITKIN: MSFOu. 125 : 332).

WICHMANN (FUF. XI, 183) egybevetésének: finn *lonke* (gen. *lonkkeen*) 'schlafe, herabhängende Stellung; lapp *lunke* 'dependens' hangtani akadálya van. L. még tévesen: MUSz. 681.

4. Magyar *mozog* 'sich bewegen, sich rühren'

Szavunknak csak távoli rokon nyelvi megfelelői vannak, s így korántsem mondható kétségtelennek a következő egyeztetés: s z a m. j u r. (246)

O *mantserā* 'schwanken, sich bewegen'; j e n. B *mozorado*, Ch. *mođođaro* 'sich rühren' (MUNKÁCSI: NyK. XXIII, 93 m., ju.; HALÁSZ: NyK XXIV, 447 + je.; SETÄLÄ: JSFOu. XXX/5 : 67 m., ju., je.; tévesen tvg., kam.; Beitr. 174; Szófsz. „talán”; FUV.).

A szamojéd szóknek van szelkup megfelelője is: (CASTR. — LEHT.: MSFOu. 122 : 59) KO. Csa. FO. *mootjang*, Ke. *moottjang*, Ta. *mootjang* 'ich hinke', (DONN. kézír.) Ty. *mōđannag* 'ein wenig hinken'.

A m. -g gyak. képző, a szamojéd szók (a szelkup kivételével) szintén képzett szavak.

A m. szó z-je a szamojéd szók alapján feltehető *ńc ~ *ć *ć-jének a folytatója.

A SETÄLÄ (i. h.) és a Beitr. 174 által idevont kam. *manzerlam* 'sich beeilen' törökségi jövevényzó (JOKI: MSFOu. 103 : 225).

5. Magyar *nyugszik, nyugoszik*

1. 'ruhen, rasten', 2. 'schlafen'

Szavunk megfelelői a következők: ? v o g. (MSz.) AL. *ńońti*, É. *ńũnłayti* 'pihen; ruhen', T. *ń-ńõntẽ* 'kipiheni (ill. elnyújtja) magát; sich ausruhen (bzw. ausstrecken)' | m o r d. (JUHÁSZ—ERDÉLYI) M. *nuvams* 'bóbiskolni, szundikálni; nicken, schlummern', (MRS.) *nuvams* 'дремать, подремать'; (RAVILA: JSFOu. 61/3 : 52) E. *nuuśems* 'dösen, vor sich hin träumen', *nuvażemems* 'einnicken' (MUSz. 422 m., vg., md., tévesen z., vtj., fi., lp.; l. még: MUNKÁCSI: NyK. XVI, 466, XXV, 184, Nyr. XII, 487, XIV, 113; HALÁSZ: NyK. XXIV, 460; Szófsz. „talán fgr. er.”). — Idetartozónak vélem a következő, csak REGULY osztják szövegeiben adatolt szót is: osztj. (PB.) É. *ńońol-*, *ńõńõl-* (REG. *nyogol-*) 'alszik, nyugszik; schlafen, ruhen'.

A finnugor alapalak **ńuńʒ-* lehetett.

A m.-ban *ń > *ńk > *g*, az osztjákban *ń > *ɣ*, a mordvinban *ń > *v* változás történt. A vogul szó csak akkor vonható ide, ha *t* eleme mozz. képző, mely előtt *ńt > *nt* változás történt (erről l. LIIMOLA: FUF. XXXI, 119). — A szó hangfestő jellegű.

6. Magyar *nyű, nyõ* N. '(Kleid) abnützen'

Szavunknak (*nyűvõk, nyõvõk*) még a következő jelentései is vannak: 'raufen; (Flachs) rupfen; (Baum) ausreißen'.

Rokon nyelvekbeli megfelelői: v o g. (WV 201) TJ *ńũß-*, P. *ńeèß-*, AL *ńeß-*, KL. *ńõáß-*, Szo. *ńaß-* 'rupfen, zupfen' | ? f i n n (LÖNNER.) *nykiã, nykkiã* 'rycka fortfarande, plocka, nappa, sõta pã ngn (knycka pã), noppa, noppa, sprita (fjãder); (bestãndig) zupfen, reißen, pflũcken, anbeißen, auf etw. stoßen, klauen, schnappen, rupfen (die Federn)'; ? a u n. *ńũgãtã* 'nykãistã, tøkãtã, tyõnnãltãã; rucken, zucken, knuffen, puffen, stoßen'; ? é s z t *ńũgima* 'schnitzen, schnickern, (SKES.) sysãtã; stoßen, schubsen, knuffen' || s z a m. k a m. *ńe'lem* 'ziehen, ausziehen, anziehen' stb., *ńedelem* 'reißen, ziehen' (MUSz. 428 m., fi.; részben tévesen fi.; tévesen cs., md., lp.; SIMONYI: Nyr. XXXIX, 439 m., vg.; tévesen md., fi.; TOIVONEN: UJb. XVII, 193 m., vg., fi.; NyH. 7; Szófsz. + tévesen ? o., ? lp.; COLLINDER, FUV m., vg., fi.; tévesen md., CompGr. 166, 182 m., vg.; tévesen ? md.; JOKI: FUF XXXII, 46 m., vg., fi., ? szk.; tévesen md.).

Ide vonhatók még a következő szók is: *s z e l k.* (CASTR.—LEHT.: MSFOu. 122 : 69) N. *nēgeáp*, Ke. *njakkanau*, Ta. *nekernam* 'ich ziehe', (DONN. kézír.) Ty. *nangannabr* 'plocka (en fågel); rupfen (einen Vogel), kitkeä; jätēn'.

Az uráli alapalak **nik3-* vagy **nük3-* lehetett.

A finnugri szók csak akkor vonhatók ide, ha 'stoßen, knuffen, schubsen' jelentésük másodlagos.

A 'rupfen' eredeti jelentést tükröző szó MOÓRRAL (ALH. IX, 141) ellenében csak később (az ugor kor után) válhatott a kenőrkészítés műszavává.

7. Magyar szorgalom 'Fleiß, Eifer, Tätigkeit'

BUDENZ (MUSz. 308) a következő szóval egyeztette: vog. (REG.—HUNF., idézi MUSz. 308) É. *särmolt-* 'urgere', *särmoltali* 'sürgeti; er fordert auf schnell zu sein', *särrent-* 'hetzen', (WV. 107) AK. *sårxt-* 'antreiben (ein Pferd), fortjagen', KK. FK. *sorxt-* 'fortjagen (KK), werfen (FK.)', AL *sirxt-*, KL *sirxt-*, FL *siraxt-* 'peitschen'.

Idetartozónak vélem a következő szót: oszjtj. (KT 869) DN *sò-ra* 'schnell, eilig, flink, bald', V. Vj. *sårək* 'bald (V.Vj.)', schnell (V.), gleich (Vj.)', Trj. *sårya* 'bald', Ni. *sò-rà*, *sò-*, Kaz. *sòra*, O. *sàrà* ua.; (PD. 2233) Ko. *sòrà*, J. *sàrà* 'bald, sofort, schnell'.

A m. szó a R. *szorog* 'siet, sürgölődik; eilen, geschäftig sein od. tun' származéka. A -g gyak. képző. Az obi-ugor szók csak akkor egyeztethetők a m. *szor-ral, ha a m. ige eredetileg 'gyors; schnell', ill. 'siet; eilen' jelentésű igenévszó volt.

Hangutánzó-hangfestő jellegű. Erre utal a vogul szó szabálytalan vokalizmusa is (STEINITZ, WogVok. 293 kk.).

Az eredeti jelentést ('gyors; schnell') az oszjtják őrizte meg. Ebből a vogulban 'sürget, gyorsabb cselekvésre ösztönöz' → 'űz, hajt', a m.-ban 'siet' jelentés fejlődött (másképp: PAIS: NytudÉrt. 30 : 70).

A m. *szor-* (*szorog*) palatális alakváltozatai (*sèrèg*, *sèrèny* ~ *sürög*, *sürgös*) is a szócsalád hangutánzó-hangfestő eredetére utalnak (BENKŐ: Nyr. 81 : 318). A m. szó jelentéseire a hasonló jelentésű és hangalakú *szoros*, *szorít* szó hathatott (PAIS: i. m. 70).

8. Magyar szorít

1. 'drücken, pressen, klemmen, drängen', 2. 'zwingen, nötigen'

Egyeztették a következő szókkal: v o g. (KANN., közli LIIM.: FUF. 22 : 172) TJ *sarḡ*: 'kleiner Sumpf', AK *nāri-χalsār* 'Landstreifen zwischen zwei Sümpfen', *nārsār* 'kleiner Sumpf zwischen Nadelwäldern oder Seen', Szo. *nārsōri* 'schmaler Sumpfstreifen, der zwei Sümpfe miteinander verbindet' (*nār* 'Sumpf', *χal* 'Riß, Spalt, Zwischenraum'), Szo. *ursōri* 'eine etwas niedrige Stelle zwischen zwei Abhängen (убаль)', KK. (folk.) *sār* 'Waldrücken (грива) zwischen zwei Seen' | z ü r j. (WIED.) *šur*: *mu-š*. 'Grund, Boden, Festland, Muttererde'; (WUO.) Ud. *mu-šur* 'waldige Strecke (Landes, bes. zwischen zwei Flüssen); (FOKOS—FUCHS SyrjWb.) V. *mešer*, Lu. *mešer* 'Strecke (Landes, zwischen zwei Flüssen)' | v o t j. (MUNK.) Sz. *šuräs*, K *šuräs*, *šuräs* 'út; Weg'; (WICHM.) G. M. J. MU. *šures*, J. *šures* 'Weg' (BUDENZ: NyK VI, 426 m., vg.; LIIMOLA: FUF. XXII, 171; SzófSz.; RÉDEI: NyK. LXVI, 107 + z., ? vtj.).

A szóhoz kapcsolható még a következő szó: o s z t j. (KT 875) Kam. *sǿrt* 'enge Straße zwischen zwei Seen', Ni. *sǿrt* 'Lichtung (durch den Wald, z. B. für das Entennetz, von einem Sumpf), zwei offene Stellen verbindende „Schneiße“ durch den Wald', Kaz. *sǿrt* 1. 'kleiner Bach zwischen zwei Seen', 2. (in Sagen) 'Verlegenheit, Klemme, Unglück', O. *svrt* 'kleiner Bach zwischen zwei Tümpeln', Kaz. *sǿrt*_{13:ti} 'in Not geraten', O. *sprǿlǿdǿ* 'in Not sein, Mangel leiden'.

Az osztj. -t, a votj. -s, -ś képző. A votj. -ś talán a szókezdő ś- hatásával magyarázható.

Eredetileg 'szűk; eng', ill. 'szűkít; verengern' jelentésű igenévszó lehetett. Ebből 'szűk, keskeny csík; enger, schmaler Streifen' jelentés fejlődött. A votják 'út; Weg' jelentésére vö. m. N. *szoros* 'schmale Gasse'; ném. *eng* ~ *Enge*, *Engpaß*. A m. *szorong* 'sich ängstigen' jelentésre vö. m. *aggódik* 'sich kümmern', melynek a rokon nyelvi megfelelők alapján 'összeszorul; sich verengen' jelentése lehetett; vö. még: ném. *eng* ~ *ängstigen* ~ *Angst*. Az osztj. Kaz. *sǿrt*_{13:ti} 'in Not geraten' igére vö. m. *szorultság* 'Not, Notlage, Bedrängnis'.

A m. *szurdék* 'Winkel, Ofenwinkel, Schlupfwinkel; Engpaß, Bergpaß, Kamm; Schlucht' szó -*dék* elemére vonatkozóan vö. *szándék*, R. *nyomdék*.

9. Magyar *üt* 'schlagen, hauen'

Szavunk etimológiai megfelelőjének gondolom a következő szócsaládot: v o g. (WV 147) TJ. *ixt-*, AK. P. *ixt-*, FK. *ixt-*, AL. *ixt-*, KL. *ixt-*, Szo. *ixt-* 'schneiden, schnitten' | o s z t j. (KT. 18) DN *ēuattā*, *iēuattā* 'schneiden, durchschneiden, abschneiden (Getreide, ein Seil)', V. Vj. *ōγǽtū* 'schneiden, untergraben (das Wasser das Ufer) (V.), durchschneiden (Vj.)', Trj. *ǿγǽtǿrǿ* 'ua., abschneiden (mit dem Messer, dem Beil, der Säge)', Ni. O. *ēuattā* 'schneiden (mit dem Messer)', Kaz. *ēuattī* 'ua., durchschneiden, zerschneiden'; (PD. 164) Ko. *ēwtam*, *ēwattām*, J. *āwtam*, (*ǿtā*) 'scheren, rasieren, schneiden' | z ü r j. (WIED.) P. *oktyny* 'abhauen'; (WUo.) Lu. *oktyni* 'fällen, abhauen (einen stehenden Baum)'; (SzsZlK.) Lu. Le. *октыны* 'срубить, свалить (дерево)', *октол*, KSz. *октыс* 'засека, место после вырубки леса'; (LITK.) Ja. *октынә* 'свалить, валить (о растущем дереве)' | ? l a p p N *āvtātāk* 'slaughtering-place in winter'; (RUONG, közli COLLINDER, CompGr. 402) Arjeplog *ak'te-* 'cut up a joint that is difficult to dissect (esp. the joint connecting the pelvis and the sacrum)'; Wfs. (93) *ākxta*, *ēkxtet* 'die Halswirbel beim Schlachten voneinander trennen' (PD. 21 vg., o.; E. ITKONEN: UAJb. XXVIII, 58 + z., lp.; COLLINDER, FUV.; CompGr. 84, 170, 402, 415).

Az *e > m. i, ü hangfejlődésre vö. COLLINDER, CompGr. 176. Az obi-ugor *i-* másodlagos.

A finnugor alapalak **ekte-*, az eredeti jelentés 'üt, vág; schlagen, hauen' lehetett.

A lapp szó idetartozása kétes. A fgr. *e megfelelője ugyanis a lappban *ä(æ)* vagy *ä*, a Wfs. *ä*, *ξ* is *ä*-ra (~ N. *ä*) utal, de COLLINDER-nél (CompGr. 402) ez téves lejegyzés *a* helyett.

ERDÉLYI ISTVÁN

Etymologische Bemerkungen

1. Ungarisch *hón* 'achsel, Achselhöhle'

Ung. *hón* usw. kann zu selk. TaU *qâlón*, Ty. *qali* 'kainalo; Armhöhle' gestellt werden, falls letztere aus der Zusammensetzung *kana + *ala 'Achselhöhle + unterer Teil, das Untere' entstanden sind.

2. Ungarisch *kéj* 'Wonne'

Der Verfasser zieht ung. *kéj* 'Wonne' in die Familie von wog. So. *kájsóß* 'Zauberlied' (*sóß* 'Wort') So. *kájj-* 'singen', ostj. Kaz. *kež* 'Zauberlied', DN *kejda* 'balzen (Auerhahn, Birkhahn)' usw. Die finnisch-ugrische Grundform dürfte *keje mit der Bedeutung 'Balz, Wonne, Genuß', bzw. 'balzen, genießen' gewesen sein.

3. Ungarisch *lankad* 'ermatten, welken'

Der Verfasser vergleicht das ungarische Wort mit syrj. S. Lu. *lam munnj* 'entkräftet niedersinken, wenn man einen heftigen Hieb od. Schlag bekommt' (*munnj* 'gehen') usw., fi. *lama* 'Schwäche des Viehes vor Hunger', lapp. N *labme -ām-* 'weakness of birds in the moulting season'. Wegen ihres lautmalerschen Charakters können sie auch sonsdersprachliche Entwicklungen sein.

4. Ungarisch *mozog* 'sich bewegen, sich rühren'

Das ungarische Wort und seine samojedischen Entsprechungen können vielleicht mit dem Stamm der Wortform selk. OO. *mootjang* usw. 'ich hinke' verbunden werden.

5. Ungarisch *nyugszik*, *nyugozsik* 1. 'ruhen, rasten', 2. 'schlafen'

Zu den wogulischen und mordwinischen Entsprechungen des ungarischen Wortes wird auch das ostjakische Verb N *noγol-*, *ńōγol-* 'schlafen, ruhen' gestellt. Die finnisch-ugrische Grundform mochte **nuŋs-* gewesen sein.

6. Ungarisch *nyű*, *nyű* M. '(Kleid) abnützen'

Zu den etymologischen Entsprechungen von ung. *nyű*, *nyű* mag auch der Stamm von selk. N. *nēgeáp*, Ke. *njakkannau*, Ta. *nekernam* 'ich ziehe' usw. gehören. Die uralische Grundform dürfte **niks-* oder **ńuks-* gewesen sein.

7. Ungarisch *szorgalom* 'Fleiß, Eifer, Tätigkeit'

Mit dem Stamm **szor-* des ungarischen Wortes kann ostj. DN *sò'ra* 'schnell, eilig, flink, bald', V. Vj. *sārək* 'bald (V. Vj.)', schnell (V.), gleich (Vj.) usw.' nach dem Verfasser verglichen werden, falls die ursprüngliche Bedeutung des ungarischen Wortes 'schnell', bzw. 'eilen' war.

8. Ungarisch *szorít* 1. 'drücken, pressen, klemmen, drängen', 2. 'zwingen, nötigen'

Zu den Entsprechungen des ungarischen Wortes gehört ostj. Kam. *särt* 'enge straße zwischen zwei Seen' usw. Das grundsprachige Wort konnte ein Nomenverbum mit der Bedeutung 'eng', bzw. 'verengern' gewesen sein.

9. Ungarisch *üt* 'schlagen, hauen'

Ung. *üt* kann mit den folgenden Wörtern zusammengehören: wog. TJ *üyt-* usw. 'schneiden', ostj. DN *ëyottá*, *ïëyottá* 'schneiden, durchschneiden usw.', syrj. P *oktyny* 'abhauen' usw.,? lapp. N *ávátáták* 'slaughtering-place in winter' usw. Die finnisch-ugrische Grundform dürfte **ekte-*, ihre Bedeutung 'schlagen, hauen' gewesen sein.